

Jak žije obec s uprchlickým zařízením na svém území

Lidé v obci si už za více než dvacet let zvykli na existenci uprchlického zařízení



Hornický dům v Zastávce u Brna



Starosta Petr Pospíšil

Zastávka u Brna patří mezi nejmladší obce v České republice. Teprve v roce 1775 se ve vrchnostenských archivech objevuje zápis o zájezdním hostinci pod názvem Zastawka, který stál na místě dnešního hornického domu. Oficiálně obec vznikla až 5. září roku 1875 pod názvem Boží požehnání (německý název byl Segen Gottes). Jméno Zastávka obec nese od roku 1920.

Zuzana Pacinová

Nás však zajímá uprchlické zařízení v Zastávce u Brna, které tu je už více než 20 let. Podle starosty obce Petra Pospíšila, který je ve funkci od roku 1998, je dnes (v listopadu 2015) v přijímacím středisku pro uprchlíky v Zastávce u Brna kolem 30 lidí, kteří jsou zde v uzavřeném režimu, takže nesmí volně chodit mimo areál uprchlického zařízení. Ostatní (původní) uprchlíci byli přemístěni jinam. Přijímací středisko má jiný charakter než pobytové a integrační zařízení. Jsou do

něj umísťováni cizinci, kteří mají zájem požádat o mezinárodní ochranu.

Podle starosty Petra Pospíšila je uprchlické zařízení v obci Zastávka u Brna již od roku 1990 a bylo vůbec prvním zařízením svého druhu na našem území (v tehdejší Československu). Spolu se starostkou Bělé pod Bezdězem tehdy starosta připomínkoval první azylový zákon. Jednalo se zejména o příspěvek na částečnou úhradu nákladů obce, která má na svém území azylové zařízení.

„V Zastávce byl původně (po roce 1990) takzvaný uprchlický tábor. Podle zákona platného od roku 2000 jsou dva

typy zařízení – přijímací středisko a pobytové nebo integrační azylové středisko. Od roku 2000 do roku 2008 bylo v Zastávce pobytové středisko, od roku 2008 dosud je zde přijímací středisko. V druhé polovině loňského roku (2015) bylo v Zastávce zřízeno detenční zařízení, které sloužilo pro záchyt uprchlíků v době, než se otevřelo např. zařízení pro zajištění cizinců v Drahoněch,“ říká Petr Pospíšil.

Jak žije obec s uprchlickým zařízením?

Někde takové zařízení být musí. Jsme jediným místem v republice, kde se zařízení nachází uprostřed bytové zástav-

by. Z určitého pohledu může být lepší, když jsou uprchlíci mimo katastr obce, na druhou stranu mohou cizinci přímo v obci vidět místní kulturu a zvyklosti. Měli jsme tu různé lidi, například i rumunské Romy, kteří přicházeli z ekonomických důvodů, pobrali dávky, docházelo k drobným krádežím a na zimu se vrátili zpět domů. Dobré zkušenosti jsou s těmi uprchlíky, kteří mají skutečně zájem žít v České republice. Měli jsme tu třeba i Afgánce nebo Afričany. Lidé v obci si už za více než dvacet let na existenci uprchlického zařízení zvykli.

Byli nějaké konflikty mezi místními lidmi a cizinci?

Obvykle nebyly větší konflikty, než jaké mají čeští občané mezi sebou. Objevovaly se tehdy, když někdo chtěl zneužít situace. A i když tu bylo kolem tří set lidí, dalo se to zvládnout. Ministerstvo vnitra udělalo podle mého soudu maximum pro zajištění klidu a bezpečnosti. V létě (2015) bylo velmi teplé počasí, takže tři stovky uprchlíků venku na zahradě způsobovaly trochu hluk, který zaznamenali lidé v okolní zástavbě. Nebylo to však nic nezvladatelného.

Přináší pobyt uprchlíků obci nějaké ekonomické výhody?

V třicetimilionovém rozpočtu obce asi šedesát tisíc korun příspěvků (vypočítaných podle aktuálního počtu uprchlíků) v podstatě nehraje velkou roli.

Jaké zkušenosti jste zaznamenali v době, kdy děti uprchlíků (od roku 1990 do roku 2008) navštěvovaly českou školu v obci?



Budova Správy uprchlických zařízení

Stejně jako u českých dětí musíte ke každému dítěti přistupovat individuálně. V případě dětí uprchlíků k tomu ještě dost často přistoupila jazyková bariéra. V té době jsme měli takzvanou vyrovnávací třídu, která dětem cizinců pomohla k tomu, aby se „dostaly“ do základů češtiny. Stávalo se, že starší děti neměly dostatečné základy, ale většinou třeba po dvou třech letech dosáhly alespoň takových výsledků, že mohly pokračovat ve vzdělání v učňovském oboru.

Byly problémy mezi českými dětmi a dětmi uprchlíků?

Mezi spolužáky z tohoto důvodu nebyly žádné velké konflikty. Na fungování dítěte uprchlíků ve škole mělo zásadní vliv to, jestli dítě mělo ve své rodině podporu. Pokud nebylo rodinou podporováno, ve škole nedávalo dostatečný pozor nebo utíkalo. Kdybych to měl zobecnit, řekl bych, že problémy s lidmi či rodinami, kteří chtějí v České republice bydlet, nejsou. Naopak problémy byly v případech, kdy si někteří chtěli „pomoci“ a přitom neplánovali tady v Čes-

ku žít. Takovou situaci poznáte velmi rychle: tito lidé nerespektují pravidla a nechtějí se domluvit.

Jak funguje spolupráce se státem?

Mám dobrý pocit ze spolupráce s vedením Ministerstva vnitra, zejména s prvním náměstkem ministra vnitra pro řízení sekce vnitřní bezpečnosti Jiřím Nováčkem jsme v pravidelném kontaktu. Co se týče spolupráce se Správou uprchlických zařízení, informací není dostatek. Například když se na podzim rozhodlo, že se uprchlíci budou pouštět dál do Německa, z uprchlického zařízení v Zastávce u Brna byli pouštěni bez doprovodu přímo na vlakové nádraží. Jako starosta jsem o tom ale vůbec nebyl informován, což podle mého názoru nebylo správně. Stačilo zvednout telefon a stručně mi informaci sdělit. Není důvod utajovat některé informace. Třeba když se v Zastávce nedávno nově otevíralo detenční zařízení pro uprchlíky, jako starosta jsem příslušnou informaci v předstihu také nedostal. ■



Budova uprchlického zařízení v Zastávce u Brna